ШЛЯХ ДО ВОЛІ

Щоденна газета революційних повстанців України (махновців).

Редакц. й головна контора: Катеринослав, Проспект, ч. 97 (на другому поверсі).

Ціна окремого числа:

У Катеринославі . . 2 карб. 50 коп.
Поза Катеринославом 3 „
Організаціям . . . 1 „
Повстанцям . . . . дурно.

Ч. 9 | Неділя 7 Грудня 1919 р. | Ч. 9

Діти праці! Іде останній й рішучій бій праці з капіталом. Всю Україну обгорнув вогонь повстання. Під прапор революційних повстанців збірається весь пригноблений люд. Нехай-же сучасна революція буде останньою соціяльною революцією, яка затвердить волю й рівність працюючих.

Всі до зброї! Всі до боротьби. За працю! За утворення вільного українського радянського ладу!

ТОВАРИШІ УКРАЇНЦІ!

Хто з вас обстоює, що працюючі України **самі** (а не за допомогою ріжних „варягів“ та своїх хатніх „комісарствуючих“) мусять дати лад і спокій **Рідному Краєві,**—надсилайте до газети „Шлях до волі“ свої статті, оповідання, дописи й вірші. Умови **особисто**: від 12 до 2 годин що-дня крім неділь і свят.

Всім—кому справді потрібна й дорога українська культура, жива народня мова, пісня, театр і хто дійсно хоче дбати про „найменшого брата“ довсіх тіх

Катеринославське українське культурно-просвітнє товариство імені Т. Г. ШЕВЧЕНКО

звертається з закликом, а саме: членів і співчуваючих завданням товариства прохає прибути на

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА

у неділю 7 (24) грудня (декабря), котрі розпочнуться о 10 годині ранку. Прохання не спізнятися. Адреса: Катериновський Проспект, ч. 97, другий поверх.

Секретаріят.

Катеринослав, 7 грудня.

Минає день за днем. Ось-ось вдарят і морози. Зімній місяць вже прийшови. Чи всі-ж підготували себе до того щоб витримати цю зімню скруту? На ви відповідь одна:

Некажучи вже про те, що чекає тіх, хто й зараз немає нічого, ми знаємо, що й тім хто з невеликим запасом до весни надій зосталось мало. А ворог не спить. Став близьким сусідом, через Дніпро. Він нага дує про себе що—дня...

Багато мешканців, ріжних місцевих організацій заявляли про неможливість працювати під грім гармат. Безперечно в такому етані, для нас нема цілком нормального шляху, це правда. Але мимохіть, виникає думка, котра ставе ребром неминуче питання. Невже ж ми опинимося біженцями і залишимо Катеринослав ворогам на поталу?

На це відповідь те-ж одна: **Ні рішуче, ні!** А живучи тут, не организуючись, як економично так і культурно, ми будемо уявляти з себе безсильну, байдужу масу. Нарешті вимирання... руїна... а наука? культура? Що-ж дітям залишим?

Чи по вашому значить: сиди, мовчи і вмирай покірно, як раб?

Ні. ні і ні!!!

Цього страшного сону життя не повинно бути!—Чуєте, ви, ті хто духом ще міцний? Як що чуєте, то де ж ховаетесь по норах?

Ад же Денікінських сатрапів тут нема. А набоі іхні розриваються рідко, та й вухо до іх звикло.

Не ховайтеся-ж хоч зараз, коли вас кличуть, коли ще не всі голодують, а йдіть до гурту і утворюйте, будуйте, як економичне, так і культурне діло!

Не ждіть-же більше нових закликів, бо:

Настане суд, заговорят
І Дніпро і гори
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... і не буде
Кому помогати:
Одцурається брат брата
І дитини мати;
І дим хмарою застуиить
Сонце перед вами,
І навіки прокленетесь
Своими синами“.

Не будьте глухими до цих натхненних слів, що промовляються міццю духа геніяльного борця за волю, за землю, за рідне слово, борця за увесь наш добробут Він не вмер, він духом з нами!

Ці слова невмирущі й після його смерти, в цей відповідальний рішучий момент, нагадують достойним нащадкам, що: „Є ще порох в порохівницях“...

Так до, гурту-ж і за працю!

До всего процюючого люду України.

Браття працюючі України! Будьте на сторожі від провокації. Серед Вас шмигають сотні і тисячи провокаторів і від Денікіна, і від соціяль-демократів „комунистів“, і від панів буржуазного царства Петлюри, що всіми правдами та неправдами намагаються використати ваш здоровий рабоче-селянський визвольний рух за для інтересів партійности, задля своїх інтересів.

Будьте на сторожі! Пильнуйте за правильним розвитком вашого руху. Тільки ви, селяне і робітники, та ще ті з борців трудової інтелігенції, що ишли з вами укупі за ваши інтереси, зможете закріпити ваши здобутки, без партій та окремих чужаків діктаторів цих партій, котрі на прощязі всієї історії революційних рухів більше дбали про партійні інтереси та меньше про інтереси загалу, народу; котрі й надалі не зрікаються цих злочинних та шкідливих звичок. А через це, будьте на сторожі що-до партій, нещадні до Денікина та до його війська, котре несе загибель революції та жах життю робоче-селянського люду.

Голосно заявіть всім і кожному, хто насмілюється порушувать вашу справжню волю, котру ви безпосердньо вашими власними руками почали вже кувати; яку й ви викуете, але яка, як тільки ви піймаєтесь на тачка тих чи инших політичних партій та їх шахрайській політиці, роз'єднуючої вас на декілька груп, партій та течій,—може бути попрана, оганьблена розтоптана катами краю, на чолі яких стоять зправа Денікін та Шкуро та решта контр-революційної наволочи, зліва всенародні убійці й зрадники революції Троцький, Петлюра та їх нікчемні прилічники, що до цього часу дурять себе й нарід.

Вірьте, брати працюючі, що торжество вашої волі й права там, де ваша перемога, а перемога там, де ваша безпосередня участь в борні за неї. Ось до чого ми, повстанці-махновці, кличемо вас, працюючі України: встаньте всі, як один, до зброї! У кого немає зброї, —виходьте з косами, вилами й граблями, ставайте в ряди повстанців.

Продіктуйте перед усіма голосно свою волю й право на справжню волю й рівність.

Заявіть всьому світу, що ви повстали **за справжній совітський лад на Україні**, без втручання будь яких партій в їх добровільними комісародержавними інституціями влади.

Нехай світ почує про ваші прагнення й не допускає всяких узурпаторів влади втручатися в революційні справи України.

Нехай знає, весь світ, що ви, селяне й робітники України визволяєте себе від усякого рабства і цим самим несете йому світ та волю, яку він повинен підхопити й закріпити у себе та перекинуть в инші держави.

Нехай живе наша спільна віра в перемогу!

Нехай живе соціяльна Революція!

Нехай живе справжній совітський лад!

Командуюч. армією **Батько Махно**

ОПЕРАТИВНИЙ ЗВІТ

Штабу Революц.-Повст. Армії України (махновців)

на 6 грудня.

Кримський напрямок. Без змін.

Олександрівський напрямок. Артилерійська стрілянина з обох боків.

В Катеринославському районі. Як і раніше інтенсивна гарматна стрілянина з обох боків, часами-ж стрілянина з кулеметів та рушниць.

З других напрямків відомостів не одержано.

Тим. в. об. Наштабарм **Тарановський**.

Черговий член штаба **Серебрянський**.

Прапори революції.

(Міркування повстанця).

Сум, журба обгорнули мене. Ще не так давно я весь залежав від бойових умов, які вимагали невтомної уважної умілої праці. З усіма труднощами удавалось справлятись, наслідком чого були перемоги, не дивлятчись на те, що доводилось розбивати не раз в тричі більшого супротивника: виключно офіцерів.

Чому-ж тепер все так тихо й спокійно навкруги? Чому ніхто не запитує: „**тут товариш командір? Пакет товаришу командіру**“. . **Або: Товаришу командір! Звідтіль он наступає супротивник**“— і так було весь час. Чому-ж тепер цього нічого нема? Відчуваю, що сила моя зникла, залишилась доля її. Якась непомітна причина скрутила мене, виснажила всі сили.

Та тут-же сам собі й відповідаю... Я хворий і звільнений від командування. Смуток обгортує душу; згодом настає забуття, мізок засипає й деякий час відчуваєш себе в напівсні.

Загомоніли в коридорі й примусили немов-би-то прокинуться. Чую, як вартівний повстанець передає обов'язки посту новому повстанцеві. Робиться приємно, й разом бо-

Страшний суд.

(Далі).

Тут я попрошу в слово
І скажу: „Мій Боже правий!
Присуд твій мені не ясний,
Та занадно він ласкавий.
Хоч то певно не моя річ
Поправляти присуд божий,
Та боюся, де твойого
Я експресу не пригожий.
Компаніста я немудрий
Для небесного сальону,
І готов так як у земних
Часто випадати з тону.
А по друге, ти-ж подумай:
Для якої то поради
Серед твоїх найвірніших
Слуг почнуться свари й звади?
Я-ж добродіїв сих знаю:
Не дадут вони спокою,
Шепти, чорнення, доноси
В небі попливуть рікою;
Будеш мати тут протести
І соборчики й обиду,—
Вигризуть мене із неба,
І тобі нароблять стиду.
А нарешті—вибач Боже,—
Не кортить мене до раю;
Твоїх роскошів небесних
Я, їй Богу, не бажаю.
Не кортить мене ні вічний
Серафимський спів похвальний,—
На такі високі співи
Я зовсім не музикальний,—
Не кортять мене небесні
Псальми, гимни й акафисти,—
В їх бомбаст ануж я схочу
Підпустити зойки й свисти?
Тай твої співці й поети
Не зовсім мені до речі,
Починаючи Давидом,
А кінчаючи Львом Печчі.
Тай компанія, твої ті
Херувими, Серафими,
Шестокрилії почвари—
Що мені балакать з ними?
Тай апостоли і учні,
Корифеї вся небесні,
Як поглянуть близше, Боже,—
Страх вони не інтересні.
Сам Петро, чого він вартий,
Що Христа в біді відрікся!
І весь збір їх, що в годину
Скрути в страху геть розтікся!
Або ті твої аскети
Сухоребрі та немиті.
Ті фанатики, до людських
Благ ненавистю підшиті,
Ті отці, апольої'гети
Доігматисти, кононісти,
Інквізітори, що вміли
„Igne ferro“ в душу лізти.
Або й ті, що з твоїм словом
На устах всі землі й море
Заповняли й скрізь ширили
Темноту, гричню і горе,
Покривали здирства можних,
Але вбогих дерли й тисли
І хрестом твоїм вбивали
Вольне слово й вольні мисли!
Адже бувши консеквентним
Ти їх мусиш пригорнути,—
Тож подумай, як мені тут
В товаристві з ними бути?
Та се ще не все; можливо,
Що тут ріжні порядки,
І на всяку бранжу Боже,
Єсть окремі сепаратки.
Але жити в твоїм небі
І втішатися й співати,—
Господи, то кількож треба-б
Напихати в вуха вати,
Щоб не чути криків, стогнань
І проклять, докорів лютих
Тих нещасних, там у пекло
Звержених у тьму й закутих!
Щоб не чути відгомону
Всіх тих мук і озьвіріня,
Що були мов контрапунктом
Всього твойого творіня.
Ні, почуються й кризь вату,
Крізь найгрубший мур зі сталі,
І нема таких віддалень,
Щоб лунати перестали!
І нема таких роскошів
І екстаз і раювання,
Щоб мені не затроїли
Їх пекельиії стогнання.
Тай мені в найвисшим раю
Ще найвищий рай надію,
Та при думці про ті звуки
Я, їй Богу, одурію.
Ні, пусти мене, мій Боже,
З сього сьвітлого округа
Там, де тягне грішна вдача
Й житєва мене заслуга,
Там, де боротьба невинна
Без побіди і без слави,
Де покута віковічна
Та без пільги й без поправи.
Правда, в той огонь пекельний,
Що пече без тіла душі,
В ту смолу і кров, де грішні

ятче до сліз... Хочеться протягнуть свої кволі руки цим милим, дорогім товаришам-революціонерам, обнять їх кріпко, кріпко й цілувати їх замислені обличча. Адже вони не дивлячись на те, що не одержали освіти, бо батьки неспромоглись,—все-таки зрозуміли несправедливість минулого й тепер міцно держать рушницю з однією думкою „загинуть—або перемогти“. Вони стоять зараз на посту чесно та поважно, виправдуючи своє призначіння. Я ні краплі не сумніваюсь в старих повстанцях 13 полку, ми щиро любим, дорожимо друг другом. Адже всі вони гарно знають й пам'ятають командіра свого, якого ніколи не лякали ні кулі, ні снаряди, який під величезним ураганним вогнем давав распорядження, й, дякуючи героям повстанцям, складали ми на вівтарь справженьої соціяльної революції **побіди, побіди й побіди**.

Старі повстанці пам'ятають, певно, успіхи 13 полка при совітській владі в **Донецькому Басейні**. *Вони також не забули, як їх п. комісар разом з командіром п. Сердюківим хотіли явно зрадити на ст. Ясиноваті, де було зраджено всю 3 бригаду.*

Вон пам'ятають хто відважився, не жаліючи голови і **вивіз їх з відтіль**. Не забули повстанці 13 полка й м. **Ізюм** й маршрут звідти на ст. **Чиліно**.

Пам'ятають товариші повстанці скільки перетерпів 13 полк під **Гуляйполем**, дякуючи тому, що взяв командування полком начальник бойового участка.

п. **Митрофаніе** „(комунист“ й по старій специальности ветеринарний лікарь“ в час моєї командіровки в Олександрівське. Пам'ятають товаришів—постанці свідому продажу трьох полків біля ст. „**Роздори**“. Коли я повів їх, щоб паралізувати обхід казаків,—мене комісари ледве не розстріляли.

Довелось робити по іхньому й наслідком цього було те, що три полки було відрізано. Пробився один 13 полк з своєю кулеметною командою.

Тепер, товариші, пригадайте наші перемоги в армії Батька Махна, коли нам не перешкоджували в ділі командування пустоголові комісари. В армії Батька Махна ми знайшли своє місце—місце дійсних революціонерів. Тут ми зрозуміли, що не буде **зради** й що ця армія відстоює наші справжні інтереси й прагне до **дійсного соціялізму**. До цеї армії була звернена вся наша увага й симпатії, коли ми ще залежали від жандармів-комісарів.

*Під час відступу совітського війська з **Украіни**, ми всі добре зрозуміли, що **всю армію запродано** („не думаю щоб про це не відали, ті хто почував себе вище всіх“).*

Це-ж було так ясно. Ми, чесні активні революціонери бачили в цьому загибель революції.

Ми приглядались й прислухались на всі боки і з якими-б совітськими частинами не зустрічались—всюди **повіки, повіки й повіки**, яку наводили комісари та **комунисти—командіри — захватчики.**

Пригадую, як раз вів я свої частини, зморені після прориву з під ст. „Роздори“. Назустріч нам йшов совітський батальон (в 800 багнетів) „Леніньскої“ брігади—червоноармейці всі були гарно вдягнені, в залізних шапках; попереду грала музика й їхав командір верхи.

Краса **Революції**... Порівнявшись з нами, командір остановив батальон й пид'їхав до мене. «Ви командір? „запитує (мабуть, угадав по зброї). Відповідаю—„Так! Чим можу служити?“ В цей час звертаю на нього увагу:молодий человік як і я; тільки й ріжниці, що я в грязюці, а він в новій одіжі та щей з великою **звіздою** на грудях.

У мене миомволі промайнула думка: **за царя Миколи** полиція й офіцери теж носили погони; вони одріжнялись від загалу, як привилейована кляса. Так і при тов. Троцькому: комісари й комунисти чіпляють **зірки**, як привилейована кляса.

Як узнав комуніст-командір хто я,—показує мені на мати деревню й запитує скільки до неї верстов... Таке запитання мене здивувало,—і я пожалів тих героів, котри стрункo йшли за своїм командіром. Все це вплинуло на мене дуже важко, бо я передбачав, що загинуть всі вони з таким командіром. Я переміг себе й звернувся до командіра з запитанням—який маштаб його мапи? Той зам'явся й наугад, видно, відповів „10-тівьорстка“.

Я сказав що ми зараз на ст. **Славгород** од і до: три чверті дюйма, себ-то, виходить сім з половиною верстов. „Мені,—продовжує він,-наказано заняти цю деревню. А як воює кавалєрія супротивника й що мені діяти в деревні?...“ Це запитання ще **яскравіше** обмалювало мені „**командіра**“. Довелось йому запропонувати, що як в'їде в село, розставити людей, щоб слідкували за околицею; на всякий випадок, обібрати місце підходяще за для бою та відступу й таке инше.

В цьому батальоні я замітив сестру, яку зустрів через два тижні на ст. **Моргинець**. Вона росповіла про участь злощасного батальона; його забрано в полон малою кучкою козаків,—майже розвідкою.

Оце такі партійні „комуністи-командіри. Ви самі, товариші, знаете до чого ці шантажісти, захватчики, вискочки довели технично багату червону армію.

Адже ці подлі жандарми мало не згубили революцію.

Од загибелі її вирятувала невеличка кучка справжніх революціонерів, котрі вели нерівну боротьбу майже без військового приладдя й зуміли знищити кращі тилові контрреволюційні частини. Прорвались, підняли в тилу величез-

---

Клекотять немов галущі,
У тІ дебрі сірковІї,
В червяки ті невмирущі,
В ті гадюки, скорпіони
Та почвари всякі злющі
Я не вірю, І в чортяків
Тих рогатих та хвостатих,
Щоб без всякої причини
Мучать бідолах проклятих,
Та я знаю инше пекло,
Коштував його не мало
За життя,—ще й досі смаку
Троха з нього позістало.
Знаю, як смакує скрута
В безвідрадній самотині;
Хліб, що ворог із призирством
З ласки кине сиротині;
Безнадійність, що розбити
Рада б те життє мізерне;
Жаль учинку, що раз стався
І все в небутє не верне;
Як довкола тебе зрада
Стане муром непрохідним,
І як сам собі здаєшся
Підлим, низьким і негідним.
Все те степенуй, о Боже,
По твоїй всесильній волі,
І пусти мене у вир той
До товаришів недолі.
Там знайду я товариство
Більш до смаку й до вподоби,
І на сльови і на кпини,
І до сьміху і до злоби.
Там знайду завзяте племя,
Люд свобідний і гулящий,
Повний сили й волі, вицьвіт
Роду людського найкращий:
Всіх музик і всіх поетів,
Що вино й любов співали,
Всіх фільософів, що пута
Догматизму розбивали,
Всіх єретиків, усяких
Перелому піонєрів,
Бунтарів і гайдамаків,
Всяких революціонерів,
Всіх, що власне чоловіцтво
Окупляли слізми й кров'ю,
І всіх тих, кого любив я
В жизні грішною любовью“.
„Дурню!—крикне голос божий,—
Що ти слів тут набалакав,
Але правди зрозуміння
Стілько в них, як кит наплакав!
Пекла просиш ти у мене
Як би я був пекла ктитор;
Просищ мук і болів, як би
Я був кат і інквізитор.
Випрашаєшся від раю,
Мов від царського сальону,
І боїшся серед ясних
Пань там випадати з тону.
Ще й не бачивши ти моїх
Вибранців на глум здіймаєш..
Слухай, хлопче! Я питаю!
За кого мене ти маєш?
Я гадав, що ти піднявся
Духом понад ту худобу,
Що собі і Бога й чорта
Творить на свою подобу;
Що крізь часове й тілесне
Ти проник в духове й вічне,
І відкинув шкарлупиннє
Грубо-антропоморфічне.
Чий же на землі не даром
Я острив тебе на бритву,
Посилав тебе у мир свій
І гонив тебе у битву,
І водив тебе як треба
На вершини й на низини,
Щоб ти був одним з моєї
Доборової дружини.
Не плети-ж теперь дурниці
А збери в одно огнище
Всі думки і всі бажаня,
На їх крилах як найвище
Підіймись, напруж всі сили,
Безмір обіймай душею,
І в найвисшій тій екстазі
Злийся з сутністю моєю!“
Сі слова зпадуть на мене,
Наче дощ густий, огнистий,
Спалять сумніви й тривогу,
І я встану ясний, чистий,
І почую в собі силу
І безмірну духу владу,
І перед найвисшим Духом
В пориві любви впаду.
Всі думки і всі бажаня
Я зберу в одно огнище,
І на крилах їх я стану
Підійматься вище, вище...
І уже весь безмір стане
Перед моїми очима
Наче карта розікрита,
Наче сьвітло, що не блима,
Тілько рівно, чисто ллється,—
Щезнуть загадки і межі,
І поллється щастє в душу,
Як безмірний блиск пожежі.
Я ростиму й сам в безмежність,
Все проникну, все прогляну,
Все скоштую—висше—глубше—
І розвіюся в нірвану.

Іван Франко.

ке повстання, одрізали дві головні залізничні линії й так паралізували передні частини супротивника. А як їх паралізовано духовно! Кому доводилось читати секретні документи денікінської армії, той добре зрозумів, що в них тільки й розмови, що про махновський рух.

Їм помішали одірвати тисячі людей від плуга й погнати на бойню. Нарешті ми не дали вивезти хліб з більшої частини України в Англію, із—за чого й виник розлад між Денікіним та Англією. Англія перестала постачати бойові припаси бо Денікін невиправдав її надій.

Справжні революціонери повинні по заслузі оцінити наш **Махновський рух**. Наші надії на світле майбутне **не вмерли**. Хто знає, що моглоб статись з революцією, як бе не виникли ті події в тилу Денікіна?...

Можна вгадати, що Денікінські жандарми розгуливалиб по містах та селах наводячи на людей паніку; булиб знищені ними кращі **здобутки революції**. Така втрата убилаб на де який час в малодушних революційний дух, як це скоілось в останні часи з робітниками.

Товариши робітники, прокиньтесь!... Ще так не давно у Вас кіпило життя, відчувався рух. Де ваші мітінги, заклики до боротьби?... З початку Революції Ви вели перед. Ви тоді розуміли, що революція допоможе вам добитися кращого становища. А тепер?...

Не звертайте, що супротивник недалеко од нас, що кожний день він дає про себе звістку. Це його предсмертне конання, агонія. У нього залишились одні дикуни чеченці та егоісти офіцери, яких чекає таж участь, що й 8 офіцірських полків біля Перегоновки. Вже не довго будуть дикуии пити кров працьовників, час їх пробив. Одним заходом нами биті карти Европи, яка мріяла скоро задавити революційний рух.

Товариші робітники! Ще так недавно ви гордо шагали по вулицям міста з рушницями в руках. Як радісно було дивиться на озброєний пролетаріят... Поранений, я сояв біля вікна й дивився на наше родне грізне море, в якому відбивалась залізна сила, видно було що нарід не покладе зброї, поки не знищить дармоїдів. Я був певен, що ці борці завше виправдають гасло: „жити вільно, або загинути в борні“. Організуйтесь й беріть до своїх рук усе.

Не чекайте, щоб ми призначали вам комисарів ідолів, котрім повинні молиться, як за „совітскої влади“.

Пора вам самим кувать собі щастья.

Революція йде вперед. Вона все росте й поширюється в свополи маштабу. Зовсім непомітинний майже має вигляд контр-революційна гниль. Доволі одного дружнього натиску, щоб одбити й збутися на зявше запеклого ворога..

Прислухаемся, доносяться згуки—Національнаго гімну... а далі кричать про **„владу совітів“** прикриваючись **„Диктатурою пролетаріяти“**... Під впливом всього цього задаем собі питання: чи в цьомуж світлі завданья революції?...

Нам добре відомо з минулого, що причиною богатьох війн була **національна ворожнеча**: сліпі ватажки натравлювали своїх рабів одного на другого. а ті без разбору зайнялись самі згубством. Чогож це воно так діялося?

А того що гімнами й иншими засобами ватажки дбали про розвиток патриотизму в рабах, який допомогав їм легенько використовувати сили народні для своїх нелюдських вчинків

Наше-же завдання—справжніх революціонерів—знищувать всякі перешкоди, які одріжняють один нарід од другого Треба всім злиться в одну могутню сім'ю чесних працьовників.

Треба скласти один спільний гімн працюючих—який бувби рідним для всіх.

Командір 13 полку **Лашкевич.**

Повстанне поширюється.

ДІЕВА АРМІЯ, 5—XII. Вся Каменець-Подільска губерня кипить повстанцями, що піднялися на боротьбу з брехуном і зрадником Петлюрою та золотопогонними бандами денікінців. (РЕТАГ).

ГАНЬБА!

Останніми часами, частіще та частіще повторяються випадки ворожого відношення деяких товаришів-повстанців до євреїв. Очевидячки, темні, несвідоміт а, крім того, і свідомо-погромні елементи впливають певним способом на де кого з чесних товаришів, повертаючи їх в знаряддя чи своєї темноти, чи моральної заблудненості.

Невже-ж і чесна повстанська армія,—ця славна революційна армія, що змагається за повне роскріпощення пригніченості, експльоатуємої людини,—невже і ця армія буде гонити, буде пригноблювати сірому—єврея, такого-ж несчасного та прибитого, яким невзадовзі був і російський бідак-трудовник.

Навіщо тоді революція? Для чого голосні слова, коли ганебні вчинки? Навіщо боротьба за справедливість, за людяність, за правду, за радість життя?..

Болючи душею, з чуттям глибокої образи за гідність людини, вислухую я як жаліється: юнак-еврей, якого схопили повстанці і, не вважаючи на то, що він безробітний, бідняк.—роздягли його, почастувавши що до того шомполами и це тілько за те, що він—„жидівська харя“.

З чуттям сорому та жаху за людську темноту, чую я як-то тут, то там—вигадують за для евреїв якісь-то окремі правила, немов для злочинців, ловят, бьють, ображаючи їх...

Як та кому змагатись з цим лихом?

Тілько ж вам самім, чесні та свідомі товариші-повстанці!

Скрізь, де тілько ви натрапите, коли ваш темний брат, сам не розуміючи того, що він діє, замахнеться на „жида“—спиньті його, схопивши его за руку. Скажіть йому, що ганьба! революціонеру-повстанцю поводитись потрібно до городового миколаєвського часу. Скажіть йому, що ганьба гнати та ображати людину тілько за те, що він, подібний до всякого иншого мешканця землі, лише народився в єврейській родині. Скажіть йому, що ганьба цькувати, немов якого хорта, другого трудівника-людину—ганьба повстанцю, який змагається за те, щоб вільні спілки вільних людей збудували вільне та прекрасне, ясне та розумне справедливе життя вільної праці та братерства без розподілу на державні межі та національности...

Ганьба!

Волк.

Редагує: Редакційна колег'я.

Видавець: Культ.-Просв. Відділ Револ.-повстанської армії України (махновців).

Товариші, перечитавши нашу газету, не рвіть її, а передай те своєму товаришеві, хай і він прочитає. З рук до рук, з хати до хати.

ДЛЯ ВІДПОВІДАЛЬНОЇ

роботи редакції газети „Боротьба“ потрібні знавці української мови, звертатись од 10 до 12 год. по адресі: Проспект, № 97, 3-й поверх, редакція газети „Боротьба“.

Телєграми.

Перемоги повстанців.

ЗНАМЯНКА, 3—XII Цими днями з сел навкруги повстанці зробили наскок на ст. Знам'янку. Денікінські охфицери в паніці розбіглися, зриваючи з себе, на ходу, погони. Вбвши кілько білогвардійців, повстанці залишили станцію.

(РЕТАГ).

ОПОВІСТКА:

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Катеринославського Украинського Учительского Т-ва

відбудуться 7-го сього грудня н. ст. (неділя) об 11 год. дня в помещанні Губерніяльної Земської Управи.

Порядок денний: 1) Підготовка матеріялу до Губерніяльного учительського з'їзду. 2) Про кооператив учительського Т-ва. 3) Про заснування українських курсів. 4) Біжучі справи.

Рада Т-ва.

ОГОЛОШЕННЯ.

Всі повстанці надіслані частинами в Катеринослав слухати **лекції** військової підготовки при муштровім відділі формування Армії повинні з'явитись в помещканне ауділторії (Катеринінський Проспект ч. 20, будинск Окружного Суду, телеф. 17—24) не пізніш як о 10 годині ранку 7-го грудня.

Командіри частин, котрі не мали змоги вислати до того часу своїх представников, повинні швидче виповнитю наказ Армії.

Заняття роспочнеться при майбутній кількости слухачів 7-го грудня ц. р.